

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3261/2015. (XII. 22.) AB VÉGZÉSE**alkotmányjogi panasz visszautasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 3. §-a alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó fogvatartott az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-a alaptörvény-ellenességét állította a korábbi elítéléseit érintően folytatott összbüntetésbe foglalási eljárás alapján. A támadott rendelkezés értelmében abban az esetben, ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését, tehát 2013. július 1-jét követően emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalásra a Btk. 93–96. §-át kell alkalmazni. Az indítványozó megítélése szerint a támadott jogszabályhely sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, E) cikk (3) bekezdését, Q) cikk (2) és (3) bekezdéseit, R) cikk (1) és (2) bekezdéseit, T) cikk (3) bekezdését, XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (4) bekezdését. Ellentétes továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye 7. cikkének 1. pontjával és 14. cikkével, valamint az ahhoz fűzött Tizenkettedik Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkével.
- [3] Az indítványozó utólagos összbüntetésbe foglalás iránti indítványát a Miskolci Törvényszék elsőfokú bíróságként eljárva a 8.Bk.2400/2011/30. számú

végzésével elutasította. A döntést a Debreceni Ítéltábla másodfokon Beüf. III.237/2015/2. számú végzésével helyben hagyta. Az indítványozó utal rá, hogy további jogorvoslat igénybe vételére a döntésekkel szemben nincs lehetőség.

- [4] Az indítványozó sérelme abból fakad, hogy miután a vele szemben kiszabott ítéletek összbüntetésbe foglalására az eljáró bíróság a Btkátm. 3. §-a alapján a büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) rendelkezéseit alkalmazta, a vele szemben kiszabott ítéleteket nem lehetett egy összbüntetési ítéletbe foglalni. Az így végrehajtandó két ítélete alapján 2 év 6 hónappal hosszabb időt kell fogvatartásban töltenie, mintha az összbüntetésbe foglalásra a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) rendelkezéseit alkalmazták volna. Utal rá a panaszos, hogy az érintett ítéletek alapjául szolgáló valamennyi cselekményét 2013. július 1-jét, vagyis a Btk. hatálybalépését megelőzően követte el, és a büntető-eljárás is valamennyi ügyben a fenti dátumot megelőzően indult.
- [5] Az indítványozó kifejti, hogy az Alkotmánybíróság határozataiban jelölte ki a büntetőjog alkotmányosságának határait. Úgy véli, hogy ezen korlátok forrása az Alaptörvény XXVIII. cikke, amely egy helyen rögzíti a büntetőjog legfontosabb anyagi és eljárási jogi alapelveit. Legfontosabb elvekként a *nullum crimen sine lege* és a *nulla poena sine lege* elveket említi, és azokkal szoros összefüggésben állónak tartja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvét. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (4) bekezdéséből vezeti le azt a követelményt, hogy az elítélésnek – a Btk. 2. §-ának megfelelően – az elkövetéskor hatályos törvény rendelkezésein kell alapulnia. A jogbiztonság elvéből fakadó követelménynek tekinti a kiszámíthatóságot, aminek „logikus előfeltétele a törvény elkövetéskori megismerhetősége. A visszaható hatály kifejezett tilalma mellett az elbíráláskori enyhébb szabályok alkalmazásának előírása a jogállamiság követelményéből fakad.”
- [6] Ellentétesnek tartja az indítványozó a Btkátm. 3. §-át a jogegyenlőség követelményével is. Úgy véli, hogy a bánásmód megítélése szempontjából homogén csoportba tartoznak azok az elkövetők, akik 2013. július 1. előtt követték el bűncselekményeiket. Ezen azonos helyzetben lévő jogalanyok között előnyösebb helyzetben vannak, mert kedvezőbb összbüntetési eljárás alá esnek azok, akik esetében a jogerős ítéletek – tőlük független okból – 2013. június 30-ig megszülettek. Hátrányosabb ugyanakkor azon elkövetők helyzete, akik esetében – szintén tőlük független okból – 2013. július 1. után születtek meg a jogerős alapítéletek.

- [7] Az indítványozó elismeri, hogy az összbüntetésbe foglalás az elítélt számára biztosított kedvezmény, és szabályozásának a kialakításában a jogalkotót nagy szabadság, széleskörű mérlegelési jog illeti meg. Úgy gondolja ugyanakkor, hogy ennek a jogegyenlőség követelménye, a jogbiztonság és a nemzetközi szerződésekből fakadó kötelezettségek szabnak határt.
- [8] Az indítványozó összességében úgy véli, hogy a Btkátm. 3. §-a olyan visszamenőleges hatályú szabályozást tartalmaz, amely nem egyeztethető össze a jogállamiságból és a *nulla poena sine lege* jogelvből fakadó alaptörvényi követelményekkel, valamint hazánk nemzetközi jogi kötelezettségeivel.
- [9] 2. Az indítványozó beadványát az Alkotmánybíróság felhívása nyomán kiegészítette.
- [10] Abban visszavonta az eredeti indítvány azon elemeit, amelyekben a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, E) cikk (3) bekezdésével, Q) cikk (2) és (3) bekezdéseivel, R) cikk (1) és (2) bekezdéseivel és T) cikk (3) bekezdésével összefüggésben állította. Ennek megfelelően az indítványt az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (4) bekezdését sértő részeiben tartotta fenn.
- [11] Az Alaptörvény XV. cikkét érintően kifejti, hogy azzal azért ellentétes a Btkátm. támadott szabálya, mert utóbbi azonos helyzetben lévő jogalanyok között tesz különbséget. Példaként hozza fel, hogy két olyan elítélt közül, akik bűncselekményeiket egyaránt 2013. július 1-jét megelőzően követték el, az összbüntetésbe foglalás lehetőségeit tekintve előnyösebb helyzetben van az, akivel szemben 2013. július 1-jét megelőzően a bíróság ítéletet hozott, mivel esetében a régi Btk. kedvezőbb rendelkezései alkalmazhatók.
- [12] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését érintően az indítványozó az ésszerű időn belüli elintézés követelményét emeli ki, mint olyat, amely esetében nem érvényesült. Előadja, hogy az érintett ügyekben elbírált cselekményeit 2009. év végét megelőzően követte el, mégis van olyan ítélete, amely 2013. július 1-jét követően lett jogerős. Az alaptörvényi rendelkezés részrehajlás nélküli eljárásra vonatkozó követelményének a megsértését pedig azonos érvekkel támasztja alá, mint amelyeket az egyenlő bánásmód kapcsán leírt.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdéséből fakadó visszaható hatály tilalmával is ellentétesnek tartja a Btkátm. 3. §-át az indítványozó. Utal rá, hogy az összbüntetési eljárásban nem a büntetőjogi felelősség, hanem a szabadságvesztés tartamának a megállapítására kerül sor. Az indítványozó összbüntetési ítéletének meghozatala során, a Btkátm. 3. §-ának megfelelően olyan törvényi rendelkezéseket alkalmazott a bíróság, amelyek a bűncselekményei elkövetése

idején még nem voltak hatályban, illetőleg amelyekhez képest a korábban hatályos rendelkezések enyhébb elbírálást tettek lehetővé. Így esetében nem volt biztosítva a jogállamiságból fakadó jobbiztonság részeként az előre láthatóság és a kiszámíthatóság követelményének az érvényesülése.

- [14] A panaszos mindezek után úgy nyilatkozott, hogy továbbra is kéri az Alkotmánybíróságtól a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését. Arra az esetre, ha az Alkotmánybíróság a rendelkezés megsemmisítését nem tartja indokoltnak, azt kéri az indítványozó, hogy módosítsa az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés szövegét olyan módon, hogy a Btk. szabályozásából fakadó hátrány az indítványozó – és a hasonló helyzetben lévő elítéltek – esetében ne érvényesülhessen.
- [15] 3. A Miskolci Törvényszék a 8.Bk.2400/2011/30. számú végzésben az indítványozó utólagos összbüntetésbe foglalás iránti kérelmét utasította el. Megállapította, hogy az indítványozóval szemben korábban jogerőre emelkedett ítéletekben kiszabott büntetéseket a 2011. december 12-én kelt és 2012. január 26-án jogerőre emelkedett 8.Bk.2400/2011/2. számú összbüntetési ítéletével foglalta összbüntetésbe a bíróság. Az elítélt az utólagos összbüntetésbe foglalási kérelmében arra hivatkozott, hogy az összbüntetési ítélet törvényellenes, mivel a bíróság az összbüntetési eljárás lefolytatásához a hozzájárulását nem szerezte be. A bíróság jelen végzésében arra a megállapításra jutott, hogy az összbüntetési eljárás a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelt, azért az indítványozó kérelmének elutasításáról rendelkezett.
- [16] A Miskolci Törvényszék 8.Bk.2400/2011/30. számú végzése ellen az indítványozó fellebbezéssel élt. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség indítványozta, hogy a végzést a Debreceni Ítéltábla hagyja helyben. Az indítványból megállapítható, hogy az ügyészség rendelkezésére álló iratok szerint az elítélttel szemben nincs olyan jogerős elítélés – különösen 2013. július 1. után jogerős ítélet –, amely felvetné a többszörös összbüntetésbe foglalás lehetőségét. Ebből fakadóan nem áll fenn az indítványozó esetében – a Btkátm. 3. §-ára figyelemmel – a Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontja alkalmazásának a lehetősége sem. A Miskolci Törvényszék végzését a Debreceni Ítéltábla másodfokon, Beüf. III.237/2015/2. számú végzésével helybenhagyta.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Ennek eredményeként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tesz eleget az Abtv. 26. § (1) bekezdésében rögzített feltételeknek.

- [18] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet abban az esetben élhet alkotmányjogi panasszal, ha – egyéb feltételek teljesítése mellett – az ügyében folytatott bírósági eljárásban alaptörvényellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [19] Jelen esetben az indítványozó a Btkátm. 3. §-ának sérelmét állította az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével és XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben.
- [20] A rendelkezésre álló iratok alapján ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panaszossal szemben lefolytatott utólagos összbüntetési eljárásban eljáró bíróságok a támadott jogszabályi rendelkezést, vagyis a Btkátm. 3. §-át nem alkalmazták. Az indítványozó ezért az adott jogszabályhely alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését megalapozottan nem indítványozhatta.
- [21] Ezért az Alkotmánybíróság a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján – figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 56. § (3) bekezdésére – visszautasította.

Budapest, 2015. december 14.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1421/2015.

